

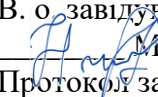
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми
 Ольга КОЗЛОВА
"202" вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри
 Микола ІВАНІВ
Протокол засідання кафедри
рослинництва та агроінженерії ХДАЕУ
від "27" серпня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АМПЕЛОГРАФІЯ ТА ВИНОГРАДАРСТВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – Садівництво та виноградарство

Спеціальність – 203 Садівництво та виноградарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Кропивницький – 2025

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Ампелографія та виноградарство
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Рослинництва та агроінженерії
Викладач	Соколовська Ірина Миколаївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент доцент кафедри рослинництва та агроінженерії http://www.ksau.kherson.ua/agro/kafgenetyky.html
Контактна інформація	Херсонський державний аграрно-економічний університет, кафедра рослинництва та агроінженерії sokolovska_i@ksaeu.kherson.ua marketing-kiapv@ukr.net
Графік консультацій	Консультації на кафедрі відбуваються відповідно до затвердженого графіку проведення консультацій
Мова викладання	Українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	<p>Навчальна дисципліна «Ампелографія та виноградарство» є базовою професійно-орієнтованою складовою підготовки фахівців агрономічного напрямку та спрямована на формування системних знань про біологічні особливості винограду, його сортове різноманіття, закономірності росту, розвитку та технології вирощування виноградної культури.</p> <p>Курс поєднує теоретичні основи ампелографії (вивчення сортів і форм винограду, їх морфологічних та господарсько-цінних ознак) із практичними аспектами виноградарства, що включають закладання виноградників, догляд за насадженнями, формування кущів, захист рослин від шкідників і хвороб, а також основи отримання високоякісної виноградної продукції.</p> <p>Особлива увага приділяється сучасним технологіям вирощування винограду, адаптації сортів до ґрунтово-кліматичних умов, підвищенню продуктивності насаджень та якості врожаю. Дисципліна формує у здобувачів освіти здатність аналізувати сортовий склад винограду та приймати обґрунтовані агротехнічні рішення.</p>
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=1094#section-2

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою курсу є формування у здобувачів освіти глибоких теоретичних знань і практичних навичок з ампелографії та виноградарства, необхідних для ефективного вирощування винограду, підбору сортів, закладання та ведення виноградників із урахуванням сучасних технологій і природно-кліматичних умов.
Завдання вивчення	За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні знати:

дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> ✓ біологічні та морфологічні особливості виноградної рослини; ✓ основні принципи ампелографії та методи класифікації сортів винограду; ✓ найпоширеніші сорти винограду та їх господарсько-цінні ознаки; ✓ технології закладання виноградників; ✓ особливості догляду за виноградними насадженнями; ✓ системи формування та обрізування кущів винограду; ✓ основні хвороби та шкідники винограду і методи захисту; ✓ сучасні технології вирощування винограду в різних ґрунтово-кліматичних умовах. <p>Здобувачі освіти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ визначати сорти винограду за морфологічними ознаками; ✓ оцінювати придатність сортів для конкретних умов вирощування; ✓ планувати закладання виноградника з урахуванням агротехнічних вимог; ✓ виконувати основні агротехнічні заходи з догляду за виноградними насадженнями; ✓ застосовувати системи формування та обрізування виноградних кущів; ✓ діагностувати основні хвороби та пошкодження шкідниками; ✓ розробляти елементи технології вирощування винограду для отримання стабільних урожаїв; ✓ аналізувати ефективність застосованих технологічних прийомів у виноградарстві.
-------------------	--

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 10. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Розуміння вимог до діяльності за спеціальністю, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України
Спеціальні (фахові)	ФК 1. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин. ФК 2. Здатність використовувати навички з вирощування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів. ФК 3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом. ФК 4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки. ФК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні виробничі і дослідні дані в області садівництва та виноградарства.

	ФК 7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище
--	--

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	<p>ПР 3. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі садівництва та виноградарства</p> <p>ПР 6. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>ПР 8. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття</p> <p>ПР 9. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва та виноградарства</p> <p>ПР 12. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до діючих вимог</p> <p>ПР 17. Розуміння фундаментальних основ і використання практичних навичок вирощування плодових, овочевих культур і винограду</p>
------------	--

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	7
Курс	4
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента (ОК 29)
Пререквізити	Генетика. Герботологія. Фітопатологія. Землеробство. Агрохімія. Фізіологія рослин з основами біохімії.
Постреквізити	Помологія. Основи наукових досліджень в плодовоовочівництві і виноградарстві. Спеціальне плідівництво. Виробнича практика. Атестація

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4/120
Лекції	30
Практичні / Семінарські	30
Лабораторні	-
Самостійна робота	60

Форма підсумкового контролю	Екзамен
------------------------------------	---------

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальна дисципліна передбачає можливість застосування технічних засобів навчання: мультимедійні дошки, мультимедійні проектори, рідкокристалічні та плазмові панелі, комп'ютери.
Обладнання	Наочні посібники, лабораторне демонстраційне обладнання, технічні засоби навчання

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації) та підсумковому контролю знань. Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни. Здобувачам, що приймали участь у олімпіадах, підготували доповіді та виступали на конференціях, приймали участь у роботі студентського наукового гуртка тощо, дана робота враховується як звіт про самостійну роботу.
Академічна доброчесність	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Теоретичні основи ампелографії та біологія винограду							
	Лекція	Предмет ампелографії. Класифікація винограду	2				
	Лекція	Походження та еволюція винограду	2				
	Лекція	Біологічні особливості винограду	2				
	Лекція	Морфологія виноградної рослини	2				
	Лекція	Класифікація сортів винограду	2				
	Лекція	Ампелографічні ознаки сортів	2				
	Лекція	Столові та технічні сорти винограду	2				
	Лекція	Районування сортів винограду	2				
	Практична робота №1	Визначення сортів винограду			4	8	
	Практична робота №2	Опис ампелографічних ознак			4	8	
	Практична робота №3	Ідентифікація столових сортів			4	8	
	Практична робота №4	Ідентифікація технічних сортів			4	8	
	Самостійна робота	Походження культурного винограду				4	
	Самостійна робота	Морфологічні ознаки винограду				4	
	Самостійна робота	Класифікація сортів винограду				4	
	Самостійна робота	Сортові ресурси винограду України				4	
	Самостійна робота	Ампелографічні ознаки сортів				4	
	Самостійна робота	Світовий генофонд винограду				4	
Разом за змістовну частину 1			16		16	24	
Змістова частина 2. Технології виноградарства та сучасні системи вирощування							
	Лекція	Закладання виноградника	2				
	Лекція	Догляд за виноградником	2				
	Лекція	Формування і обрізування винограду	2				
	Лекція	Живлення винограду	2				
	Лекція	Зрошення виноградників	2				
	Лекція	Хвороби та шкідники винограду	2				
	Лекція	Сучасні технології виноградарства	2				

	Практична робота №5	Формування кущів винограду			4		8
	Практична робота №6	Обрізування винограду			4		8
	Практична робота №7	Оцінка стану виноградника			4		8
	Практична робота №8	Технологія догляду за виноградником			2		4
	Самостійна робота	Закладання виноградника				4	
	Самостійна робота	Формування кущів винограду				4	
	Самостійна робота	Живлення винограду				4	
	Самостійна робота	Зрошення виноградників				4	
	Самостійна робота	Захист винограду				4	
	Самостійна робота	Інтенсивні технології виноградарства				6	
	Самостійна робота	Органічне виноградарство				6	
Разом за змістовну частину 2			14		14	32	28
Підсумковий контроль з навчальної дисципліни (екзамен)							40
Всього курс			120 годин	30	30	60	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювальне-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Наочні методи навчання, ілюстрування
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, дебати, кейс-методи, роботи в малих групах тощо
Лабораторні	Не передбачені
Самостійна робота	Самостійне опрацювання теоретичних питань; опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (презентація, письмовий звіт за однією з рекомендованих тем кожної змістовної частини).

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Методи поточного контролю:	
➤	практичний контроль під час практичних робіт (ПР 1, ПР 2, ПР 3, ПР 4, ПР 5, ПР 7, ПР 7, ПР 8, ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12, ПР 13, ПР 14, ПР 15)
Підсумковий контроль	
Формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни є екзамен	
Форма проведення екзамену – письмова-усна. Екзаменаційний білет складається з 3 запитань, та 10 тестових завдань.	

В умовах дистанційного навчання - екзамен у формі тестування з використанням комп'ютерної техніки (40 тестових завдань закритої форми з простим множинним вибором).

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни – екзамен

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)		Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістова частина 1	Змістова частина 2	Мах 40	Мах 100
Мах 32	Мах 28		
Мах 60			

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література
<ol style="list-style-type: none"> Ампелографический атлас сортов и форм винограда селекции ННЦ «Институт виноградарства и виноделия им. В.Е. Таирова» / Власов В.В. и др. - К.: Аграрна наука, 2024. - 136 с. Власюк С.Г., Бондаренко А.О. Садівництво і виноградарство: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2023. 374 с Дудник М.О., Коваль М.М. та ін. Виноградарство. К.: Арістей, 2021. 330с. 2. Виноградарство і виноробство.

	<p>навч. посібник / Ф.І. Малик та ін. К.: ІСД0, 2019. 304 с</p> <p>4. Бондаренко А.О. Виноградарство: ілюстрований термінологічний словник. К.: Урожай, 1994. 112 с</p> <p>1. Гель І.М. Систематика, ампелографія та селекція винограду. Львів, 2015. 90.</p>
Додаткова	<p>1. ДСТУ 4955:2008 Виноградники. Проектування. Загальні вимоги. [Чинний від 2009-07-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2009. 14 с.</p> <p>2. Методика діагностики морозостійкості сортів та сіянців. Vinograd: веб-сайт. URL: https://vinograd.info/knigi/metodiki-po-fiziologo-biohimicheskimissledovaniyam/metodika-diaagnostiki-morozoustoychivosti-sortov-iseyancev.html.</p> <p>3. Леус В.В., Маматов М.В., Посилаєв В.А. Виноградарство. Закладання промислового винограднику: методичні вказівки до виконання курсового проекту для студентів спеціальності 6.100.130 - плодовоовочівництво та виноградарство. Харків, 2006. 28 с</p>
Інформаційний ресурс	<p>1. Інститут овочівництва і баштанництва https://ovoch.com/ua/</p> <p>2. https://agromage.com/vegetable.php</p> <p>3. Бібліотечно-інформаційні ресурси, книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, наукових, науково-технічних та інших бібліотек України: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/</p> <p>4. Електронні інформаційні ресурси мережі ^тернет з переліком сайтів:</p> <p>5. Журнал Агроіндустрія https://infoindustria.com.ua/tag/zhurnal-agroindustriya/</p> <p>6. Agroexpert https://agroexpert.ua/category/agroexpert/</p> <p>7. Овочі та фрукти. https://www.pro-of.com.ua/</p> <p>8. АгроЕліта https://agroelita.info/</p> <p>9. Пропозиція. https://propozitsiya.com/</p> <p>10. Агробізнес сьогодні. http://agro-business.com.ua/agro.html</p> <p>11. Agro times https://agrotimes.ua/magazines/</p> <p>12. Дім сад город http://www.dimsadgorod.com/</p> <p>13. Agro Mage https://agromage.com/</p> <p>14. Український інститут експертизи сортів рослин. http://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin</p>